

vemu poslušalcu pride to komaj do zavesti. Mnogo resničnega in prepričevalnega je v tej drami, in dasi je motiv star, že nečestokrat obdelan, ima drama vendarle velik učinek. To igro bi morali igrati po kmetih! Pisatelj je strogo objektivni. Značajji so dobro risani. Neumevno je samo to, da puste gozdarju zvršiti samomor kar tako meni nič tebi nič in da Pavlov oče tako zelo sili svojega sina v samostan, kjer mu ne more biti v gmočno podporo, dasi sledi iz vsega, ker opazimo na njem, da njemu ni kakor njegovi ženi za dušni, temveč edinole za telesni blagor. — Tudi njegova smrt ob koncu igre je odveč. Med „Brati sv. Bernarda“, ki jih srečujemo v tej drami, je tako lepo število vrlih mož, da ne razumemo, česa se je bala cenzura. Vsekakor nas je ta dramska predstava izmed vseh letošnjih doslej najbolj zadovoljila!

V dramskem igralskem osebju se od lani na letos ni mnogo izpremenilo. Da sta iznova angažirana gospod Lier in gospa Kreisova, pomeni lepo pridobitev za naš oder, dasi se nam glede zadnje dozdeva, kakor bi bila nekoliko opešala. No, mogoče, da se od vlog, v katerih je dozdej nastopila, nobena ni prav prilegala njenemu temperamentu. Gospo Kreisovo smo poznali v prejšnjih časih kot krepko, kvišku stremčo umetnico! Vederemo! — Lepo napreduje gospod Nučič. — Pri drugih igralskih močeh dosedaj nismo imeli prilike doznati, da bi se bile dvignile nad dosedanji nivó.

B. Opera. Opernih predstav smo imeli do tedaj, ko zaključujemo to poročilo, šest, in sicer so peli dne 3., 5. in 15. oktobra Lortzingovo slavnoznano opero „Car in tesar“, dne 17., 19. in 24. oktobra pa P. Čajkovskega veliko opero „Pikova dama“.

Čuditi se je skoro, da je prišel „Car in tesar“ tako pozno na naš oder. Opera je polna svežih, tudi laškemu ušesu dostopnih melodij in zagotovljeno ji je torej vedno hvaležno občinstvo. Označba „komična opera“ je docela opravičena, dasi se komika razodeva bolj v glasbi nego v dejanju. Da je znal biti Lortzing tudi globok, izpričuje carjeva pesem „Le z žezlom in krono“, ki peta, kakor se je pela pri nas, pretresa srce.

„Pikova dama“ je imenitno glasbeno delo, polno scenskih in glasbenih efektov, ter zasluži, da izpregovori o njej v našem listu strokovnjak. Ocena nam je obljubljena in jo prinesemo v prihodnji številki.

Dr. Zbašnik.

„Otroci solnca“ se imenuje nova drama Maksima Gorkega, ki jo uprizore kmalu v „Umetniškem gledišču“ v Moskvi. „Otroci solnca“, to so po mnenju pisatelja umetniki in „aristokrati misli“, ljudje, rojeni ne za vsakdanje življenje, ampak za nenavadna, vzvišena stremljenja. Glavni osebi v drami sta umetnik in učenjak = profesor. Prvi priznava v življenju samo krasoto, drugi — le resnico, in v tem se ločijo njiju nazori o življenju, kar je glavna vez drame . . .

Rad. P—n.

Med revijami

„Učiteljska Zora“ se zove nov list, ki je začel izhajati z dnem 1. oktobra v Mostaru kot glasilo hrvatskih in srbskih učiteljev. Urednik listu je A. Jukić.

„Dan“. S 1. septembrom (star. kol.) je pričela v Sarajevu izhajati mesečna revija kulturno-politične vsebine pod uredništvom gg. Save Miladinovića, dr. Lazarja Dimitrijevića in Pavla Lagarića. Zastopala bo interese Srbov v okupiranih deželah,

a tudi sledila raznim pojavom pri Slovanih sploh in drugih narodih („politički i kulturni pregled“). Prva številka se začneja z informativnim Miladinovičevim člankom „Kroz četvrt stolecja okupacije“. — List stane do konca t. l. 3 K in se naroča pri administraciji „Dana“ v Sarajevu.

Dr. Jos. Tomišek.

„**Srbski književni glasnik**“ se o priliki dotika tudi slovenskih odnošajev. — V 108. številki (XV. 2), z dne 16. julija 1905, je napisal J. Regali (na str. 109. — 111.) v prilog oznanila Cankarjevega zadnjega večjega dela „Križ na gori“, kratko splošno oceno Iv. Cankarja, ki je „duhovni oče modernega književnega gibanja v Slovincih in naš najpomembnejši prozaist“. Prav se poudarja na koncu važni pojav, da v omenjenem Cankarjevem delu ni njegovega običnega sarkazma. — V 110. številki (XV. 4), z dne 16. avgusta, sta kratka nekrologa dr. Kreka in Ažbeta; na str. 318. je pohvalno omenjen „Slovan“. — Odkritje Prešernovega spomenika pa je dalo Glasniku povod, da se bavi s Slovenci kar v treh številkah (112—114). Številka 112. poroča na straneh 474.—479. pod naslovom „Prešernova proslava u Ljubljani“ o slavnostnem odkritju samem. To poročilo se ne giblje v izvoženem žurnalistovskem tiru; „Viator“ v Glasniku pravzaprav ne „poroča“, dasi ne prezre nobenega važnega dogodka, ampak piše silhueto o slavnosti, obsenčene z ironijo, ki virtuožno ubira strune med objektivno naivnostjo ter nedolžno pomežikujočo — zlobnostjo. Kar mimogrede so vpletene razne opazke obzorovitega motrilca, ki jih lahko beremo s pridom — vsi Slovenci. Ne bo odveč, da posnamemo nekaj zgledov. Konstatuje se n. pr. s ponosom: „Srbi su imali prvo mesto svuda; od vsih izaslanstava srpska su prva. To je klasifikacija po političkim granicama . . .“ A že v prvem stavku poročila — ko je govor o prihodu Srbov — se pojavi škrat: „Od strane naših malo razočaranje: oni su spremili govor, pesmu, ali je sve to ostalo „u grlu“. — Poročilo o dr. Prijateljevem predavanju je vestno in ozbiljno, a glejmo, kako se piše o predavatelju: „Za katedrom mladi doktor: visoko čelo, cviker, fizionomija malo glumačka ili uopšte bezbrka čoveka, glas jasan i prijatan. G. Prijatelj je pet godina studuvao Prešerna, piše veliku studiju o ovom svom ljubimcu, sad hoće samo glavne ideje da kaže iz te studije“ itd. Malo smeška pade tudi na kiparja Zajca, ko se registruje slavnostna prilika, da so ga nosili na rokah, češ: „on je bio zbunjen u tom trenutku, kao što uvek izgleda zbunjen taj mladi čovek neugledne fizionomije“. — Cel smeh pa se privošči g. G. Petroviću, češ, on je med svojim govorom „okrenuo, ne tribini, nego Prešernu i nama je izgledalo, da on ima nešto tajno, da mu kaže“. — Poročilo o slavnostnem dnevju se končava tako: „Oko ponoći komersi izumiru . . . iz mraka čujate poneki ženski glas: „Ne, ne; Vi ste žleht . . .“ Celu noć pesme, uzklaci „nazdar“ . . . i zvona još!“ — V št. 113.—114. piše urednik Pavle Popović pregleden životopis Prešernov, ki ni le posnetek, ampak kaže lastno sodbo. Pripomniti imam pa tole: Za platonsko naj se Prešernova ljubezen do Julije makar smatra, ako nam je platonski toliko kakor — čist; a tej ljubezni odrekati vso osebnost, to ne gre. Tako naziranje je zaostalina izza romantične dobe v naši kritiki Prešerna. — V tem oziru je treba popraviti besedilo na str. 535. — V 113. št. so prevedene v srbščino Prešernove pesmi: „O Vrba“, „Čez tebe več ne bo, sovražna sreča“ in „Kam?“. Prevel jih je Vlad. Stanimirović.

Dr. Jos. Tomišek.

„**Brankovo Kolo**“. Prav užalilo se nam je, ko smo čitali v skupni 29./30. številki tega res vrlega lista onih Srbov, ki so nam najbližji, izjavo uredništva, da bo „Brankovo Kolo“ izhajalo le še do konca tega leta, s trpko opazko: „ako še kdo misli in veruje, da je tudi v teh krajih treba srbskemu narodu lista za zabavo, pouk in književnost, on naj do novega leta preudarja o pravcu in načinu, po katerem